

Szajkó Ribiz

FEBRUÁRI TAVASZ

Futott a három srác a zsufolt utcán, akár az eszeveszett. Cikáztak az emberek között, befordultak a sarkokon, arcukba nevetett a nap, visszanevettek rá, aztán élvezték, hogy elvakított szemek előtt lassan újra kibontakozik az éles árnyékokkal darabokra szabdalt világ.

Hogy is ne!

Reggel még kabát alá osonó, nyirkos szürke ködben, piszkos hókupacok, dermedt pocsoltyák között indultak az iskolába. S délben, igazán tavaszt találtak az utcán, amikor kiléptek a nagykapun.

Már délelőtt tíz óra után, számtan óra elején egy vidám, sárga napfénycsik vágott váratlanul a fekete táblára; a bonyolult feladatok rémülten menekültek a sötét sarkokba. Abban a pillanatban harminchat fej fordult az ablakok felé. A szemközti ház, s az ablakok felső széle által határolt kis téglalapokban gyönyörűen, tisztán kékllett az ég!

Ettől kezdve hiába tette ki a lelkét a tanárpanéni, hiába szidta őket, hiába fenyegetőzött. Még Tokodi Elemért, a mindig figyelő, kitünő tanuló Tokodi Elemért is hiába szólította fel, az ő okos szemüvege is az ablakok felé figyelt. A felberregő csengőszó után végképp széttépte a fegyelem amugy is foszladozó köteleit. Rohantak az

ablakokhoz, kitérték valamennyit, s megcsapta őket a langyos, olvadásszagú levegő.

A hátralevő órákat szinte szétfeszítette a szabadulás visszafojtott vágya. Az utolsót követő sorbaállítás alatt már toporzékoltak a türelmetlenségtől. Még szerencse, hogy a tanárnéni szeszében is ott csillogott valami szokatlan fény, s nem nagyon vigyázott arra, hogy egyesek legyenek a sorok. Aztán:

—Jó napot kívánok tanárnéni!— és usgyi, vesd el magad, neki a tavaszi utcának.

Eltűntek egy pillanat alatt.

Persze azért nem valamennyien. Lali és Gazsi megtorpantak a sarkon, egymásra nevettek, és megvárták a néhány lépéssel lemaradt Lipit. Hármásban nevettek még egy darabig, maguk sem tudták, miért, aztán Lali felkiáltott:

—Csavarogjunk, jó?

—Jó!— vágta rá Gazsi azonnal, s nevetett tovább, miközben az elkomolyodó Lipire nézett.

Szegény Lipi bajban volt nagyon. Könnyű Lalinak és Gazsinak! Dolgoznak a szüleik, csak este jönnek haza, de az ő nagymamája már készíti otthon az ebédet. Mit mond majd neki, ha megkérdezi, hogy miért nem jött haza időben? Biztosan panaszkodik majd anyának és apának is, akkor pedig lesz nemulass...! De most egyetlen felhő sem volt az égen, a nedves, csillogó aszfalton kigombolt kabátban, lobogó sállal jártak az emberek. Kiáltások hallatszottak mindenfelől, valahogy minden mozgalmassá vált. Hát lehet ennek ellenállni? No meg Laliék is mindig csúfolják, hogy mulya, mindig csak hazamegy, semmiben sincs benne.

—Jó!— kiáltotta hát ő is, és elégedetten nyugtázta Lali és

Gazsi kissé meglepett, elismerő összenézését.

—Akkor fussunk!— adta ki a jelszót Lali.

Hát futottak is!

Végig a főutcán, át a nagytéren. A hatalmas platánfákon ide-oda röpködtek a télen csak gubbasztó, a járókelők kabátjára kis fehér foltokat pötytyintő verebek. Aztán le a Tisza partra! A folyó felett szokatlanul tiszta volt a levegő. A kopár partok kibontakoztak a téli párából. Messze el lehetett látni, fölfelé a kanyarig, le a Boszorkányszigettel szembenálló hatalmas fáig. És minden csillogott-villogott! A folyó még hatalmas jégtáblákat hordott a hátán, egyiken-másikon nagy sirálycsapatok ültek. Időnként fehér felhőként a levegőbe emelkedtek, darabokra hullva le-lecsaptak a vízre, aztán egy másik jégtáblán újra összegyűltek.

A három barát némán nézelődött, majd Lali benyúlt a zsebébe, és egy csomag Fecskét húzott elő.

—Idesússetek!

—Cigaretta!— kiáltott fel Gazsi. —Rágyujtunk, jó? Gyufád is van?

Lipi kissé idegenkedve nézett rájuk.

—Ti már cigarettáztatok?

—Hát persze!— vágta rá Lali. —A multkor kipróbáltuk nálunk. A kályhába fújtuk a füstöt, nehogy észrevegyék, ha hazajönnek. Állati klassz volt, mi, Gazsi?

Gazsi csak bólintott egy nagyot, és ő is Lipihez fordult.

—De te nem mersz rágyujtani, mi? Mert gyáva vagy! Ne félj, nem is adnánk egy ilyen kisgyereknek! Lipikének-Pipikének!

Egy-egy cigarettát dugtak a szájuk közepébe, ajkaikat gondosan előrecsücsörítették rágyujtás közben. Nagy büszkén, felnőttesen, bár

fülig szaladó szájjal kezdték fujni a füstöt. Lipi csak állt mellettük szégyellte magát és irigyelte őket. Nem mert kérni mégsem. Élénken a fülében csengtek még apja szavai: az első cigaretta után mindig rossz lesz és hány az ember.

De aztán Vazelin, a bolond öregasszonyt ő is alaposan kigunyolta!

Vazelin a második világháborút Pesten töltötte egy övőhelyen, s az ostrom utolsó napjaiban a ház telitalálatot kapott. Vazelint úgy ásták ki három nappal később a romok alól. Akkor már eszméletlen volt, s tévedésből a halottak közé fektették. Itt tért magához, rémült sikoltással nézve szét maga körül, de a szeme sohasem kapta vissza többé régi értelmes fényét. Homályos tekintettel, kivert vadként járt az emberek között. Azt hitte, mindenki őt akarja bántani, ezért mindenkibe belekötött, nem engedett segíteni magán. Hosszu, kócos ősz hajával, rongyos ruhájával feltűnő jelenség volt, mégsem tudta senki, mióta élt itt a városban. Egyszer csak itt volt, üres üvegeket, papírt gyűjtött az utcán, abból élt. Az igazi nevét nem tudta senki, a csufolódó gyerekek nevezték el Vazelinnak. Csufnevének hangjai hihetetlen dühöt korbácsoltak fel benne. Most épp a park sétányán ment két kitömött táskájával, amikor felhangzottak mögötte Lali szavai:

—Vazelin, Vazelin! Hogy vagy, Vazelin?

Gazsi éneklősen kántálva azonnal átvette a szót:

—Kellott neked Vazelin, ronda lettél Vazelin, kellott neked Vazelin, ronda lettél Vazelin...!

Az első félmondattal Lipi is csatlakozott hozzá. Igaz, eleinte kicsit remegett a hangja, de aztán alaposan belejött. Egyszólamban szólt a kórus, Vazelin pedig megpördült, s összefüggéstelenül ordítani kezdett. Benyúlt a táskájába, előkapott egy üres üveget, s a

vigyorgó srácok felé hajította. Aztán egy hosszú, rozsdás kést húzott elő valahonnét, s neki a szétrebbedő fiúknak! Azok persze csak nevettek rajta, futottak előtte, időnként bevárták, szinte cicáztak vele, és szüntelenül kiabáltak:

—Mi lesz már Vazelin, alszol, Vazelin?

A szegény öregasszony unta meg előbb a kilátástalan fogócskát. Még egy utolsó szitoközönyt zúdított utánuk, aztán lerokkadt egy padra, s üvegeit kezdte rendezgetni. Laliék már nem törődtek vele; a kaland véget ért. De hátra volt még a történetek felidézése!

—Te, ezt tényleg majdnem megütötte a guta!— vigyorgott Lali.

—Figyeltétek, hogy idevágta az üveget? Még azt se sajnálta! — toldotta meg Gazsi.

—És hogy hadonászott azzal a rozsdás késsel! Mintha csak utolérhetett volna minket!— mondta a bátorságra kapott Lipi. De mindjárt meg is bánta, mert Lali azonnal neki esett.

—Nézd már, mekkora lett a szája! Pedig akkorát botlott rémületében, amikor a Vazelin előhúzta a kést, azt hittem, odaesik a lába elé!

Igy értek a városi muzeum elé. Hatalmas, oszlopos bejáratához széles lépcsősor vezetett fel, két oldalán vastag, tömör mellvédekkel, rajtuk felemelt fejű kőoroszlánokkal. A lépcsőket fölmelegítette a nap, sokan üldögéltek rajtuk. Többségükben náluk jóval idősebb lányok és fiúk. Beszélgettek, olvastak, vagy csak lehunytszemű arcukat fordították a nap felé. Aztán fölfedezték közöttük osztálytársaikat is, a kis szőke, hosszucsfos Varga Jutkát — aki titkon mindegyiküknek tetszett — a barátnőjével. Így hát ők is letelepedtek a lépcsőre.

Persze nem Jutkáék mellé, neki éppen csak odaköszöntek. Hisz

ki hallott már olyat, hogy három komoly fiu csak úgy leálljon trécselni buta lányokkal?! De azért mindegyiküket feszítette az öntudat, hogy megmutassák: különbek ők a többieknél! Előbb Vazelinről tárgyaltak jó hangosan tovább, hogy Jutka is hallhassa a kalandjukat. Aztán Lalinak sokkal jobb ötlete támadt. Kisétált a mellvédre, nagy merészen fölmászott a kőoroszlán hátára, majd a fejére. Ott, a jó emeletnyi magasságban büszkén kihúzta magát, akár a felfedező a sziklacsucson.

—Na, ehhez mit szóltok? — kiáltott hátra.

Gazsi persze habozás nélkül utánozta, felmászott a másik kőoroszlán fejére, s ő is visszanezett. Látták Jutka elismerő arcát, s hogy még nyilvánvalóbb legyen bátorságuk, ugratni kezdték Lipit.

—Ezt csináld utánunk!

—Nem mered, mi?

—Gyáva vagy, ugye? Gyáva!

—Mindig mondtam, hogy gyáva, hát gyáva is!

—Nem mert cigizni sem!

Lipi tényleg félt, nagyon félt. Tudta magáról, hogy milyen szédülős, otthon is rewegett a lába, amikor felmászott az asztalra állított székre, hogy megigazítsa a beakadt függönyt. Nagymama nem is akarta fölengedni. Inkább hívta volna a házmestert, és hangosan sópáncodott, míg baj nélkül vissza nem jutott a padlóra. De ott volt előtte Lali és Gazsi vigyorgó arca, látta Jutka csufondáros oldalpillantását.

Nem akart gyávának látszani.

A mellvéden még nem volt semmi baj; elég széles volt, könnyű járás esett rajta. Az oroszlán hátára már nehezebb volt fölkapaszkodni, de amikor ott ült lovaglólásban, s körülnézett, úgy érezte, nem is olyan nagy dolog ez az egész. Erőt gyűjtött, nagy lélegzetet vett.

Megkapaszkodott az oroszlán fülébe, támasztékot keresett a jobb lábának, aztán a balnak, megint a jobbnak és egyszercsak fönt volt!

Boldog, megkönnyebbült mosollyal húzta ki magát és nézett hátra ő is, akár a barátsai. Jutka arcát akarta látni, no meg Laliét és Gazsiét — de Jutka, Lali és Gazsi arcát hiába kereste a megrovó vagy cinkosan biztató tekintetek között. Csak Jutka csunyácska kis barátnője ült ott, bátortalanul mosolygott, s a tér tulsó oldala felé mutatott. Lali és Gazsi onnan, a sarokról vigyeregtak vissza, közöttük Jutka, aki talán még a nyelve hegyét is kidugta egy picit. Aztán vidáman bácsút intettek, s eltűntek a házfal mögött.

Lipi bután bámult utánuk.